

МОРФОНОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ НОВИХ СЛІВ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРНІЙ МОВІ

Охарактеризовано морфологічні явища нових слів сучасної української літературної мови, покласифіковано неолексеми відповідно до морфологічних явищ.

Ключові слова: нові слова, морфологічні явища, чергування голосних і приголосних фонем, наголос, усичення.

Охарактеризованы морфологические явления новых слов современного украинского литературного языка, классифицированы неолексемы относительно к морфологическим явлениям.

Ключові слова: новые слова, морфологические явления, чередования гласных и согласных фонем, ударение, усечение.

The article focuses on the new words in modern Ukrainian language, morphological phenomena that occur in these words are investigated and characterized, the new words are grouped according to morphological phenomena.

Keywords: new words, morphological phenomena, alternation, emphasis, apocope.

Поповнення лексичного складу української мови новими словами та значеннями особливо активізувалося в останнє десятиліття ХХ ст. Зміни в політичному устрої України та вихід її на міжнародну арену як незалежної держави, нова політико-правова організація суспільства та економічні перетворення в ньому, пов'язані з переходом від соціалістичної планової економіки до господарювання за ринковими законами, досягнення науки і техніки, відкритість українського суспільства та його інтеграція в міжнародний культурний та інформаційний простір, розширення сфери функціонування української мови як державної – це ті чинники, що зумовили за останній час активні інноваційні процеси в лексиці української мови. З одного боку, спостерігаємо закономірні суттєві зрушення в лексико-семантичній системі української мови: частина активно вживаних слів (*комунізм, партія, перебудова* тощо) оновилися семантично й функціонально, а звичні для більшості мовців номінації перейшли в розряд історизмів (*держприймання, радянський*); низка лексем, навпаки, із пасивного фонду перейшла в активний (*гривня, симпатик, здвиг* та ін.), набувши нового статусу. З іншого боку, зміни в суспільному житті зумовили появу численних іншомовних запозичень, які особливо помітні у сфері газетно-публіцистичного і наукового мовлення. Окремі аспекти оновлення словникового складу порушено у працях В. В. Герман, О. А. Стишова, однак на сьогодні немає ще комплексного дослідження процесу неологізації української мови на зламі століть. На сучасному етапі розвитку української мови, коли її лексична система активно поповнюється іншомовними словами, назріла гостра потреба докладно проаналізувати джерела, шляхи й способи проникнення таких запозичень, а також з'ясувати їхню доцільність і перспективність функціонування в мові, тобто дати їм фахову нормативну оцінку. Адже надмірне захоплення запозиченою лексикою призводить до засмічення мови, до нівелювання її питомих національних рис.

Актуальність розвідки полягає в тому, що досі в мовознавстві не досліджували морфологічні явища в новоутворених словах у сучасній українській літературній мові. *Об'єктом* дослідження є нові слова в сучасній українській літературній мові. За *метою* ставимо визначити та проаналізувати морфологічні явища, які спостерігаються в нових словах, згрупувати нові слова відповідно до цих явищ.

Проблема поповнення словникового складу української літературної мови шляхом позичання лексем із споріднених чи неспоріднених мов знову гостро заявляє про себе на початку ХХ ст., у добу українізації. Актуальним стає питання співвідношення національного й інтернаціонального в лексичній системі мови (праці О. Б. Курило, О. Н. Синявського, І. І. Огієнка). Визнаючи об'єктивність змін лексичного складу й невідворотність збагачення його за рахунок запозичень, мовознавці, однак, радять розрізняти доцільні, умотивовані запозичення, й недоцільні, зайві, які деформують лексико-семантичну структуру української мови, позбавляють її національних рис. Основним способом поповнення лексичного складу мови вони вважають творення нових лексем на базі питомих слів.

Упродовж останніх чотирьох десятиріч відбувається активний процес інтелектуалізації сучасної української мови. Традиційними аргументами на користь цього твердження є зростання кількості абстрактної лексики (назв абстрактних дій, процесів, станів, якостей, відношень), пришвидшені темпи термінування і детермінування лексики, засвоєння іншомовних слів з активними розширенням їхнього словотвірного потенціалу, збільшення продуктивності словотвірних формантів, що виражають абстрактні поняття (на зразок *-уван'н'-*, *-ан'н'-*, *-ен'н'-*, *-изацій(а)*, *-ад(а)*, *-іан(а)*, *-ість*, *-щин(а)*, *-ств(о)*), та основ, зростання питомої ваги складних слів, утворених осново- і словоскладанням, поява нових основ, аброснов, нових слів. Названим явищам властиві свої диференційні та інтеграційні процеси, що свідчать про їхню взаємодію та утримання мовної системи у стані нестійкої (плинної) рівноваги [Клименко Н. Ф. Мовознавство, 2008, № 2–3, с. 136].

Підтримуємо думку Н. Ф. Клименко, що багато новоутворених дієсменників – назв абстрактної дії та процесу – мають виразний прагматичний ореол, що наближує їх до рядів ад'єктивів на позначення ознак соціального світу: меншою мірою до тих із них, що позначають людські властивості (*дебілізація*, *духозрушення*, *самсобіпанство*), більшою – до тих, які окреслюють властивості соціального світу (*зомбування*, *євангелізація*, *локишиновішання*, *манкуртизація*) [Там само, с. 138].

Інноваційні процеси, що проявляються на лексичному рівні, охоплюють: 1) появу нових слів – як питомих, утворених на ґрунті української мови, так і запозичених; 2) появу на конкретному етапі розвитку мови нових значень у загальноновідомих словах; 3) активну міграцію слів у межах лексичної системи від периферії до центру і навпаки.

Виникнення в мові нових слів, як і нових значень, зумовлене двома основними причинами: 1) потребою назвати нове поняття; 2) бажанням дати нове (виразніше, конкретніше чи коротше) найменування тій реалії, яка вже має назву. Разом із цим на появу нових слів і їх активне функціонування в окремих стилях літературної мови впливають естетичні уподобання суспільства в цілому й окремих його представників зокрема. Індивідуальні смаки тих, хто має змогу впливати, наприклад, на добір лексичних засобів у періодиці, формують своєрідну «моду» на вживання окремих нових слів. До розряду неологізмів зараховуємо нові слова (чи сполучення слів) і нові значення слів, які сформувалися в мові певного історичного періоду для позначення нових об'єктивних реалій. Ця категорія слів належить до сфери мови і знаходить своє відображення в лінгвістичних словниках української мови.

Як відомо, поняття неологізму є історично змінним, тобто статус неологізму того чи того слова є тимчасовим і воно його поступово втрачає у процесі функціонального закріплення в лексико-семантичній системі мови. Унаслідок цього не завжди легко визначити ступінь «новизни» слова, окреслити його часові рамки. На думку вчених, ознаками, які засвідчують процес інтенсивного входження нового слова в лексичну систему мови, є: 1) його висока частотність уживання; 2) використання в текстах різних жанрів і різної стильової належності; 3) словотвірна активність, здатність виступати мотиваційною базою для творення похідних слів; 4) закріплення за ним нових значень і переносних уживань; 5) здатність уступати в синтагматичні зв'язки з іншими словами [6, с. 306].

У розвідці видається доцільним диференціація неологізмів на власне неологізми й оказіоналізми. Власне неологізми – це слова, які утворюються в мові разом із виникненням в об'єктивному світі нового поняття (нової реалії) і які реалізують номінативну функцію слова. Оказіоналізми – це новотвори разового характеру, що реалізують експресивно-образну функцію нового слова. Для них характерними є такі ознаки: 1) свідомий акт творення нового слова не для номінації реалії, а для увиразнення, уточнення вже відомого; такі слова виконують важливі художньо-зображальні функції, вони дають емоційно-експресивну назву поняттю, яке вже має словесне позначення в мові; 2) використання вже наявних й усталених у мові лексичних і словотворчих ресурсів з певною стилістичною метою; 3) належність до сфери мовлення; вони мають статус «вічно нових» слів; 4) факультативність у вживанні (індивідуальні новотвори функціонують лише в тих контекстах, для яких були створені) [8, с. 4].

В україністиці проблеми морфології як науки протягом тривалого часу принагідно досліджено, у зв'язку з вивченням явищ словозміни та формо- і словотворення (В. О. Горпинич, К. Г. Городенська, І. І. Ковалик, Н. Ф. Клименко, М. Я. Плющ, Л. М. Полюга, Л. О. Родніна, З. С. Сікорська). Наприкінці 80-х років праці Л. І. Комарової, І. В. Козленко, Л. О. Кондакової, М. В. Кравченко були продовженням цих лінгвістичних студій.

На початку ХХІ ст. з'являються праці, присвячені дослідженню морфологічної структури відіменникових словотвірних гнізд української мови (М. Ю. Федурко), віддієслівних словотвірних гнізд української мови (І. М. Демешко), морфологічної структури у віддієслівних словотвірних гніздах із вершинами-дієсловами звукопозначення та віддієслівних зон відіменникового словотвірного гнізда в російській мові (Г. М. Потапова), морфології словозміни і словотворення білоруської мови (В. П. Русак), встановленню особливостей вияву морфологічних закономірностей у відприкметникових словотвірних гніздах із використанням поняття морфологічної моделі (Г. В. Пристай) та ін.

Зі становленням і розвитком дериватології як науки про закономірності творення нових лексичних одиниць у мовознавстві зростає інтерес до правил і закономірностей морфології, адже в багатьох сучасних мовах різних мовних сімей функціонують словотвірні моделі, які продукують похідні шляхом формальної видозміни своїх словотворчих морфем.

До морфологічних в українській мові належать такі явища: чергування, усічення, інтерфіксація (нарощення), інтерференція (накладання), наголос [1, с. 171]. У досліджуваних нових відіменникових, відприкметникових і віддієслівних похідних спостерігаємо такі морфологічні явища: чергування голосних і приголосних фонем, зміну наголосу, усічення. Зміна наголосу: *зірка* – *зіркувати*, *злочин* – *злочинити*, *ікона* – *іконізувати*, *звєрхник* – *зверхникувати*, *дизайн* – *дизайнувати*, *доносити* – *доносізм*, *затуліти* – *затуліни*, *едінний центр* – *единоцентрист*; чергування фонем (морфологічна позиція палаталізації і депалаталі-

зації): *Бузина* – *бузинізм* (н//н'), *УДАР* – *ударівець* (р//р'), *ЄЦ* – *сцівець* (ц//ц'), *Зварич* – *зварівщина* (р//р'), *Дніпрогаз* – *дніпрогазівець* (з//з'), *біжутерія* – *біжутеризація* (р//р'), *вождь* – *вождиня* (жд//д); *вирваний* – *вирваність* (н//н'), *нафосний* – *запафоснюватися* (н//н'), *під зорями* – *підзор'я* (р//р'): *Хилиться в осінь вода Хвильного Чорного моря. І до сивин припада Сіль молодого підзор'я* (А. Гризун. Резиґнація). Вивчення морфологічної структури нових слів у сучасній українській літературній мові дозволяє передбачити морфологічну поведінку словотворчих морфем у творенні похідних, виявити можливість виникнення похідного від будь-якої основи, якщо це не суперечить семантичним аспектом мови, встановити спільні і відмінні риси у творенні активного (ядерного) і пасивного (периферійного) лексичного фонду сучасної української літературної мови, використовуючи при цьому аналітичний і синтетичний підходи.

У таких нових словах [3, с. 58–60]: *екологічний* – *екологічніший* (н//н'), *іншомовний* – *іншомовніший* (н//н'), *діалектичний* – *діалектичніший* (н//н') – від відносних прикметників утворюється вищий ступінь порівняння. У словах: *домашній* – «домашніший» – *найдомашніший* (н//н'), *космічний* – «космічніший» – *найкосмічніший* (н//н'), *літературний* – «літературніший» – *найлітературніший* (н//н'), *розишукуваний* – «розишукуваніший» – *найрозишукуваніший* (н//н'), *соціальний* – «соціальніший» – *найсоціальніший* (н//н') найвищий ступінь порівняння відносних прикметників утворюється за допомогою черезступеневого словотвору, унаслідок чого вони (відносні прикметники) переходять у розряд якісних: *До зустрічі на найдомашнішому каналі* – СТБ (СТБ: Прогноз погоди, 09.03.09); *Єваторія* – *найкосмічніше українське місто* (СТБ: Вікна, 05.10.09); *Без сумніву, найцікавішою, найлітературнішою була газета в роки, коли редагував її Павло Загребельний* (ЛУ, 5/09, с. 4); *Івана Дем'яненка вважають найрозишукуванішим нацистським злочинцем* (СТБ: Вікна, 03.04.09); *У мерії вважають: б'юджет найсоціальніший...* (СТБ: Вікна, 06.03.09) [3].

Чергування твердих приголосних фонем при творенні деад'єктивів, десубстантивів і девербативів: *чоловічий* – «чоловічний» – «чоловічніший» – *найчоловічніший* (к//ч), *багнюка* – «забагнючити» – *забагнючений* (к//ч), *байбак* – *байбачити* (к//ч), *євротик* – *євротичний* (к//ч), *агресивний* – «наагресивити» – *наагресивлений* (в//вл), *обсусідити* – *обсусіджений* (д//дж), *злodyа* – *озлodyюжитися* (г//ж), *без книги* – *безкнижник* (г//ж). Аналізом встановлено, що у творенні нових слів української мови морфологічні зміни відбуваються лише за наявності відповідних умов, що формують морфологічну позицію. Необхідно зазначити, що морфологічні альтернативи розширюють валентнісні властивості формантів, уможливають творення похідних будь-якої словотвірної структури, збагачуючи інноваційні ресурси лексики сучасної літературної української мови.

Н. Ф. Клименко зазначає, що для слів на позначення назв абстрактних ознак та станів, що є простими однокореновими іменниками, характерна експресивність: *європейськість* (України), *польськість* (Рильського), *селянськість* (літератури), *українськість* (Дон Жуана), а також для композитів на зразок: *нікомуненалежність*, *олігархічність*, *олігархофренія*, *позаміфологічність*, *фольклорофільство* [Клименко Н.Ф. Мовознавство, 2008, № 2–3, с. 137].

В останні десятиліття продукування фемінативів помітно активізувалося, і тому номени осіб жіночої статі виділилися в окрему систему іменникових лексем, для яких характерні специфічні дериваційні й лексико-семантичні ознаки. Функціонування назв осіб жіночої статі в мові сучасної періодики, телемовленні, новітній художній літературі стало досить помітним явищем, яке спричинене насамперед активною позицією жінок в українському суспільстві. Вони розширюють

сферу своєї професійної діяльності, ведуть активне громадське життя, обіймають керівні посади, які раніше були пріоритетом тільки для чоловіків, тощо.

На початку ХХІ століття у процесі номінування осіб помітно активізується суфікс *-ин'(а)*. Цей формант має два значення: 1) дружина особи, названої мотивувальним словом (первісне значення (*бояриня, княгиня*); 2) особа жіночої статі відносно до особи чоловічої статі (*героїня, монахиня*). Іноді ці два значення поєднуються, наприклад, у лексемі *господиня* та діалектному відповіднику *газдиня*. Словотвірний тип із цим суфіксом у першому значенні непродуктивний, натомість останнім часом спостерігається процес появи фемінативів, утворених за допомогою форманта в другому значенні, що сприяє певною мірою подоланню гендерної асиметрії в номінуванні осіб, адже донедавна мова віддавала перевагу чоловічим формам для позначення осіб будь-якої статі. Іменники-фемінативи продукуються від співвідносних назв чоловічого роду за різними моделями. Формант *-ин'(а)* приєднується: до повних основ мотивувальних іменників чоловічого роду, наприклад: *імунологиня, олігархиня, педагогиня, педіатриня, політологиня, психологиня, соціологиня, фахівчиня, філологиня, філософиня, шефиня* тощо; до усічених суфіксальних іменників чоловічого роду з суфіксом *-ер*, наприклад: *ма́йстер – майстриня* (усічення + зміна наголосу). Різновидом форманта *-ин(я)* є поліморфемний суфікс *-кин'(а)*, в сучасній мові він репрезентований у лексемах *мисткиня* (← *заст. мистець*), *членкиня* (← *член*).

Наразі ж необхідність найменування жінок зумовила розширення звичних словотвірних меж суфікса. Адже незважаючи на багаті словотвірні можливості української мови, лише цей формант має повну монополію у творенні дериватів від основ на *-ij(a)*, *-логij(a)* та *-лог*. У цих словах спостерігаємо таке морфонологічне явище як зміна наголосу: *зоблог – зоологіня, наркóлог – наркологіня, нумерóлог – нумерологіня, саснóлог – саснтологіня* тощо. Такі номени функціонують переважно у сфері мови засобів масової інформації. Є підстави вважати, що поява інноваційних фемінативів з формантом *-ин'(а)* раніше гальмувалася не мовними чинниками, а пізнавально-творчими можливостями мовців та соціально-політичними особливостями попередньої доби. Напрямо до симетрії в номінуванні осіб чоловічої й жіночої статей простежується найбільшою мірою при утворенні фемінативів за допомогою словотвірного типу із формантом *-ин'(а)* на позначання жінок за різними видами професійної діяльності. У цих новотворах спостерігаємо таке морфонологічне явище як зміна наголосу: *імуно́лог – імунологіня, педаго́г – педагогіня, педіа́тр – педіатриня, політо́лог – політологіня, психо́лог – психологіня, соціо́лог – соціологіня, філо́лог – філологіня* тощо.

У деяких фемінативах-новотворах часто трапляється не одне, а поєднання кількох морфонологічних явищ: поєднання декількох різновидів чергувань: *знавець – знавчиня, борець – борчиня, видавець – видавчиня, гравець – гравчиня* (e//Ø; ц//ч), *боєць – бійчиня* (e//Ø; ц//ч, o//i) – простежується тенденція до утворення іменників на позначення осіб жіночої статі від іменників, що позначають осіб чоловічої статі, що відповідає нормам української мови. Проте подекуди трапляються слова, що засвідчують порушення норм української літературної мови, а саме утворення іменника чоловічого роду від іменника жіночого роду: *попелюшка – попелюх* (x//ш).

Поєднання таких морфонологічних явищ як чергування приголосних фонем за ознакою твердість – м'якість і зміна наголосу зафіксовано в таких новотворах: *дата – датівнік* (т//т'; á//а), *догáна – доганя'ка* (н//н'; á//а), *зерно́ – визéрнюватися* (н//н'; é//e), *сміття – знесмітітися* (т//т'; і//і), *вовк – вовчіти* (ó//o; к//ч). У результаті дослідження виявлено, що у творенні нових слів характерні такі морфонологічні позиції: амбівалентні, палаталізації і депалаталізації.

Деякі нові слова виокремлюємо у групу запозичених в українську мову здебільшого з англійської, для яких характерна амбівалентна морфологічна позиція, наприклад: *буккросинг, шугаринг, лук* (вигляд), *джексономанія, поттероманія, онлайнувий, ліфтарт, мотохелл, атракції, лайкати* [7, с. 117–118]. Проте оскільки ці нові слова активно використовуються в сучасному мовленні і розширюють словниковий склад української мови, тому входять до бази досліджуваних нами лексичних одиниць і викликають інтерес для подальшого дослідження.

Як явище об'єктивне та історично зумовлене, інноваційний процес у мові потребує постійного аналізу та оцінки з погляду норми. Інтенсивне словотворення та зростання кількості лексичних запозичень призводить до зрушень у лексичній системі української мови. Значна кількість нового лексичного матеріалу (незалежно від походження) може містити в собі загрозу порушення рівноваги в системі мови, коли вона [мова] втрапить можливість бути універсальним засобом спілкування. На перший план виходить необхідність дотримуватися двох основних принципів в оцінюванні лексичних запозичень: принципу відповідності мовній системі та принципу доцільності [4, с. 68]. Принцип доцільності, що визначає ступінь потрібності нового утворення або нового запозичення, має бути вирішальним при кодифікації чужомовних слів. Основним при цьому є відповідь на запитання, чи не дублюють «новозапозичені» слова того, що вже усталене в мові, чи не є вони виявом надлишковості й чи не загрожують самотності мови.

Значна частка неологізмів-входжень засвідчує об'єктивний процес поповнення лексичного складу української мови запозиченнями. Певна реальність приходить до нас уже з готовим найменуванням, яке закріпилося за нею в мовах тих країн, де вона виникла або була створена. Українська мова не встигає запропонувати свою назву для нового предмета, яка б базувалася на національній основі й уводила номінацію в лексичну систему [5, с. 218]. Отже, система української мови, не маючи змоги освоїти саму предметну реальність, намагається освоїти, натуралізувати її іншомовну назву. У процесі освоєння формуються граматичні значення роду і числа у словах (*відео, клон, лобі, пейджер, плеср, сканер, хакер, шоу* тощо), утворюються деривати за допомогою власне українських чи спільнослов'янських словотворчих афіксів (*клонований, лобіювати, пейджерний, сканувати* і т. д.), зрештою, вичленовуються нові словотворчі компоненти із запозичень (*веб-, еко-, -инг, -нет, піар-* тощо), іншомовні основи поєднуються із питомими словами чи «натуралізованими» запозиченнями у складних словах (*відеосалон, відеоряд, євроремонт, євровіза, інтернет-кафе, інтернет-сторінка* і т. д.). Цей процес є об'єктивним і закономірним, бо пріоритет у створенні нової реальності зумовлює пріоритет у її номінації, що призводить до «експортування» назви.

Небезпечною для мовної системи є некерована експансія тих нових запозичень, які є назвами понять, що вже номіновані в українській мові питомими засобами або для називання яких використано усталені й освоєні запозичення. Наприклад, у спортивній футбольній термінології успішно й давно функціонують українські слова, що утворилися внаслідок калькування англійських найменувань: *півзахисник* замість *хавбек*, *воротар* замість *голкіпер*, *нападник* чи *нападаючий* замість *форвард*, *кутовий* замість *корнер*. Однак тепер у матчевих коментарях чути (за незначними винятками) лише іншомовні за походженням слова. Невиправдане використання запозичень стосується і таких слів, як: *креативний* замість *творчий*; *електорат* замість *виборці*; *гейм* замість *гра* або *ігровий*; *трастовий* замість *довірчий*; *віртуальний* замість *увяний*, *несправжній*; *ексклюзивний* замість *винятковий*; *лук* замість *вигляд* тощо [2, с. 152].

Здійснене дослідження дозволило згрупувати та проаналізувати морфологічні явища, характерні для нових слів в українській мові. Було виявлено, що не

всі морфологічні явища є продуктивними у творенні нових слів. Найпродуктивнішими є зміна наголосу і різні варіації чергування фонем. Усічення вживається рідше, а інтерфіксація та інтерференція взагалі не виявлені. Розгляд фактичного матеріалу дозволяє зробити висновок, що видозміна похідної морфеми детермінована морфологічним чинником: морфеми відповідної фонологічної будови зазнають / не зазнають морфологічних змін. Дослідження дозволило також простежити творення вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників за допомогою черезступеневого словотвору і їхній перехід у розряд якісних.

Перспективу подальшого дослідження словотвірної морфології нових слів убачаємо у вивченні особливостей контактної зони кореня та ініціалі суфікса, механізмів пристосування типової і нетипової кореневої і суфіксальної морфем у нових словах, виокремленні моделей, типів і класів нових слів за частинимовною належністю, продуктивністю і регулярністю морфологічних явищ у неолексемах сучасної української літературної мови.

Бібліографічні посилання

1. **Горпинич В. О.** Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : [навч. посіб.] / В. О. Горпинич. – К. : Вища шк., 1999. – 207 с.
2. **Зміни у лексиці сучасної української літературної мови** // Українська мова : з минулого в майбутнє // НАН України. Ін-т укр. мови : матер. наук. конф. на відзначення 200-річчя виходу в світ «Енеїди» І. Котляревського. – К., 1998. – С. 152–154.
3. **Клименко Н. Ф.** Диференційні та інтеграційні процеси в лексиці та словотворенні сучасної української мови / Н. Ф. Клименко // Мовознавство. – 2008. – № 2–3. – С. 136.
4. **Мазурик Д. В.** Інноваційні процеси в лексиці сучасної української літературної мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук 10.02.01. / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка / Д. В. Мазурик. – Львів, 2002. – 19 с.
5. **Нелюба А.** Лексико-словотвірні інновації (2008–2009) : [словник]. / А. Нелюба, С. Нелюба. – Х. : Харків. історико-філологічне товариство, 2010. – 116 с.
6. **Нове в українській лексиці** : [словник-довідник]. – Львів : Світ, 2002. – 130 с.
7. **Стишов О. А.** Основні тенденції словотвору в мові українських засобів масової інформації // Українська лексика кінця ХХ століття : (На матеріалі мови засобів мас. інформації). – [2-е вид., перероб.] / О. А. Стишов. – К. : Пугач, 2005. – 388 с.
8. **Словотвір сучасної української літературної мови.** – К. : Наук. думка, 1979. – 406 с.
9. **Fromkin V., Rodman R.** An introduction to language (third edition) / V. Fromkin, R. Rodman. – New York : Holt, Rinehart and Winston, 1983. – 410 p. (Chapter 4 Morphology : The Words of Language 110–140 p.).

Надійшла до редколегії 18.02.13